

SÁMIID RIEKKASEARVI

Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Månadsbrev Cuonamánnu • Vuoratjismánnu • Voerhtje • Vuortjismánnu • April 2016

Svenska Samernas Riksförbund, Formvägen 16, 906 21 UMEÅ, tel. 090-14 11 80, fax 090-12 45 64, e-post info@sapmi.se

Ordförande har ordet

Våren har inte riktigt fått fart än och vi är många som väntar på att den skall komma. För många har vårvintern, liksom den gångna vintern varit nyckfull, oron för renens välmående har varit ständigt återkommande. Våren är den tid då jag laddar batterierna och hämtar kraft. Att se de första nyfödda kalvarna ger mig kraft att fortsätta arbeta för det jag tror på, en stark och livskraftig renskötsel som är hållbar över tid.

Att få resa runt och träffa våra medlemmar är något som prioriteras högt, jag är därför glad över att ha möjligheten att delta på samtliga regionala möten som vi genomfört under våren. De tankar och inspel som kommer upp på dessa möten hjälper mig i vårt dagliga arbete på SSR.

Jag har också deltagit vid de informationsmöten som hållits av Näringsdepartementet gällande renbeteskonventionen. Det sista mötet genomförs i början av maj där jag också avser att närvara.

På kansliet är det full fart, förberedelser inför Landsmötet ligger högt upp på agendan. Jag hoppas att få träffa så många som möjligt av er i Kiruna där landsmötet går av stapeln, så glöm inte bort att anmäla er. Det är många viktiga frågor på agendan.

Jörgen Jonsson

Landsmötet 2016

Det är hög tid att anmäla sig till Landsmötet den 1-2 juni. Anmälan görs på lm.sapmi.se

Programmet är i stort sett klart och ett uppdaterat program kommer att finnas tillgängligt inom kort. Vi hoppas få se så många som möjligt av er i Kiruna.

Styrelsemöte

Den 12-13 april samlades styrelsen för styrelsemöte i Umeå. Många frågor fanns på agendan, bland annat behandlades de motioner som kommit in till SSR och som skall beslutas av Landsmötet. Styrelsen kan konstatera att antalet inkomna motioner ökar, vilket är bra eftersom medlemmarna då ges

möjlighet att lyfta frågor som är viktiga för dem.

Klimat och markanvändning

Frågan om förändrat klimat kopplat till renskötselns markanvändning är en prioriterad fråga. SSR kommer att intensifiera arbetet med frågan på olika sätt. SSR ingår i flera projekt tillsammans med olika forskare och samebyar. Ytterligare information om dessa projekt kommer att skickas ut senare.

En del i arbetet handlar också om att synliggöra renskötselns förutsättningar för beslutsfattare. SSR har deltagit vid seminarium kring utmaningar och möjligheter i Arktis, arrangör av seminariet var bland annat Regeringskansliet. SSR representerades av styrelsesuppleant Niila Inga som deltog vid panelsamtalen.

Möte med landshövdingen i Norrbotten

SSR och skogssamebyarna träffade landshövdingen i Norrbotten den 19 april för att diskutera frågor kopplade till älgjakt och Länsstyrelsens villkor. Från SSR framfördes bland annat att Länsstyrelsen inte kan införa villkor som inskränker eller begränsar samebyarnas rättigheter. Flertalet frågeställningar

överlämnades och Länsstyrelsen kommer att svara på dessa frågeställningar.

FSC

Revisionen av den Svenska skogsbruksstandarden rullar på. För närvarande hanteras och beslutas de förhandlade indikatorerna inom Standardkommittén. Det nya standardförslaget ska ut på en första remissrunda till intressenter och medlemmar inom FSC under sommaren. En andra remissomgång ska hanteras under hösten. Under 2018 förväntas den nya standarden vara i bruk. Ytterligare information gällande remissen kommer att skickas ut så snart det finns ett färdigt material.

Svenska FSC har haft årsmöte. Vid stämman utsågs Jenny Wik Karlsson till ordförande för ytterligare ett år.

Rovdjur

Kansliet har nu sammanställt de svar som inkommit genom enkäten om predation. Svaren kommer sammanställas i en rapport som kommer skickas ut till samebyarna. Till rapporten kommer det också att arbetas fram en åtgärd/strategiplan för SSR:s fortsatta arbete med frågan.

Trafik

Kansliet har nu sammanställt de svar som inkommit och en rapport har tagits fram. Rapporten har överlämnats till Näringsdepartementet och kommer att skickas ut till

samebyarna inom kort. Kansliet kommer att upprätta en strategiplan för hur arbetet med frågor kopplade till trafiken skall ske.

Storulvån - tillfällig avstängning

SSR och Handölsdalens sameby arbetar gemensamt gentemot Trafikverkets beslut om att överklaga Länsstyrelsen Jämtlands beslut om tillfällig avstängning av vägen till Storulvån som leder in i samebyns kalvningsland. Frågan om tillfälliga lokala föreskrifter såsom tillfällig stängning av en väg är en åtgärd som samebyarna måste kunna vidta för att skydda renen under kalvningstid.

Regionala gruppen för jordbruk och livsmedelsproduktion

SSR ingår i en arbetsgrupp med syftet att stödja jordbruk och livsmedelsproduktion i Västerbottens län. Denna arbetsgrupp är initierad av Region Västerbotten och övriga deltagande parter är LRF och Länsstyrelsen Västerbotten. Arbetet i gruppen följer av den livsmedelsstrategi som regeringen beslutat om med målsättningen att öka livsmedelsproduktionen i Sverige. Det arbetsgruppen fokuserat på hittills är att rama in förutsättningar för livsmedelsproduktion som finns i länet, dvs. vilka aktiviteter som bör belysas samt hur arbetet med en regional strategi kan se ut. De aktiviteter som identifierats är bland annat ägarskiftet, forskning, miljö och offentlig upphandling. I det kommande mötet skall rennäringens förutsättningar belysas.

Möte med departementen

Den 20 april träffade Jenny och Fredrik tjänstemän från Närings-, Miljö- och Kulturdepartementet. De frågor som diskuterades var uppföljning av landsmötesresolutioner, ansökan viltvårdsfonden, info renar och trafik samt rovdjur. Samtidigt beslutades att nytt möte skulle genomföras under hösten.

Animal Sense

Animal Sense är ett utvecklingsprojekt som drivs av Umeå universitet och SLU och där SSR är med som projektpartner. Syftet med projektet, som löper till maj 2018, är att minska renpåkörningarna av trafik. Det huvudsakliga målet är att utveckla ny teknik som bidrar till syftet. Idén som drivs nu är att skapa ett varningssystem som reagerar genom sändare på ren och mottagare efter väg som tänds vid närvaro av ren. För att testa systemet i praktiken har Malå sameby engagerats att medverka i projektet. Mer info kommer när resultat kan presenteras.

Bidrag till renovering av kulturmiljöer

Behöver du renovera äldre bebyggelse eller andra kulturhistoriska anläggningar? Då har du möjligheter att ansöka om bidrag till detta från Länsstyrelsen eller Sametinget. Från Länsstyrelsen kan du ansöka om renovering av allt från enkelstugor, kåtor, bodar, förrådsställningar, nybyggesmiljöer etc. De kan även lämna bidrag till information och tillgängliggörande för särskilt värdefulla kulturmiljöer. Kontakta Länsstyrelsen Helena Wikberg tel. 010-2254525, eller helena.wikberg@lansstyrelsen.se för frågor, eller läs mer på länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/vasterbotten. Hos Sametinget kan du ansöka om stöd ifrån Landsbygdsprogrammet om du vill restaurera traditionella samiska byggnader och rengården på samiska visten. Vi har också en insats för att bevara och vidareutveckla kulturmiljöer som traditionellt är samlingsplatser för samer. Vid frågor kontakta Sametinget Tanja Sevä tel. 0971-55070, eller tanja.seva@sametinget.se. Läs mer om Landsbygdsprogrammet på www.sametinget.se.

Vaisa sameförening

Vaisa sameförening hette tidigare Vaisa fjällklubb och bildades 1952. I den första styrelsen ingick bl.a. Paulus Utsi.

Sameföreningen har idag ca 80- 100 medlemmar. För att få bli medlem krävs att man skall ha anknytning till Vaisa, som är ett sommarviste som ligger på andra sidan Akkajaure. Vaisa är ett av sommarvistena för medlemmar i Sirges sameby. Det tar ca 30 min att köra med båt från Ritsem.

Vaisa sameförening tillämpar stödjande medlemskap, idag är ett fåtal personer stödjande medlemmar. Sameföreningen brukar arrangera medlemsträffar för både barn och vuxna. Under sommaren ordnar föreningen dels en barnträff med lekar och annat roligt för barnen i Vaisa samt en medlemsfest, även den hålls i Vaisa.

Nikolaus Utsi, medlem i Vaisa sameförening kastar lasso på en lassokastningstävling i Vaisa utanför sameföreningens kåta som Paulus Utsi var med och byggde.

På vintrarna brukar Vaisa sameförening arrangera filmkvällar i Porjus där medlemmarna brukar se på gamla samiska dokumentärfilmer. Det är en uppskattad medlemsaktivitet och det brukar komma ett trettiotal personer på filmvisningarna. Föreningen brukar även ordna "mat och prat-träffar" för medlemmarna i Porjus.

Liksom många andra ideella föreningar har Vaisa sameförening svårt att engagera de samiska ungdomarna i föreningen.

Föreningen har ett nära samarbete med Jokkmokks församling eftersom sameföreningens kassör Viola Engström är kamrer i Jokkmokks församling. Sameföreningen och Jokkmokks församling är med och arrangerar de årliga kyrkhelgerna i Vaisa.

Genom bidrag från bl a Länsstyrelsens bygdemedel har sameföreningen, i samarbete med Unna Tjerusj, byggt ett fryshus i Ritsem där medlemmarna kan hyra ett frysfack. Där kan man frysa ner t.ex. den fisk som medlemmarna fiskar i Akkajaure och förvara sommarens mat.

Vaisa sameförening håller årsmöte i Porjus. På bilden syns Ingrid Partapuoli, dåvarande ordförande Britt-Inger Blind, Michael Utsi och längst ut till höger Irene Partapuoli.

Vaisa sameförening brukar även vara aktiv under Jokkmokks marknad tillsammans med Jokkmokks sameförening med olika projekt. Den 6 februari brukar föreningen, i samarbete med andra aktörer, ordna någon form av firande.

– Varför är sameföreningen med i SSR?

– Det är en styrka att vara med i en större organisation avslutar P-G Harnesk som är ordförande i Vaisa sameförening.

Tjugo års kamp är över - umesamiskan har fått sin ortografi godkänd

För ortnamn godkändes ortografin 1998.

Den 6 april 2016 var en historisk dag i Sápmi. Då blev umesamiska godkänd med egen ortografi. Det skedde vid en högtidlig ceremoni på Gammplatsen i Lycksele.

Enligt UNESCO är alla samiska språk hotade och umesamiskan är akut hotad. De första böckerna som trycktes på samiska på 1600-talet var skrivna på umesamiska.

– Det umesamiska området är lika stort geografiskt som det lulesamiska, säger Ulla Barruk Sunna, ordförande i Alguogåhtie och en av dem som kämpat för umesamiskan.

En arbetsgrupp inom Sámi Giellagáldu med Henrik Barruk, Olavi Korhonen, Ole Henrik Magga samt Pekka Sammalahiti har arbetat fram ortografin för umesamiskan och också fastställt den på uppdrag från Samiskt Parlamentariskt Råd. Nu när deras arbete är avslutat och slutdokumentet undertecknat innebär beslutet från Samiskt Parlamentariskt Råd att den umesamiska ortografin är godkänd. Det betyder att nu finns det fyra officiella samiska språk i Sverige, nämligen nord- lule- syd- och umesamiska.

För mer information om umesamiskan kontakta Ulla Barruk-Sunna, ordförande i Alguogåhtie,

Ub.sunna@biegga.com, tel : 072-5339003.

Närmast i bild till höger Olavi Korhonen, Ole Henrik Magga, Pekka Sammalahiti, Henrik Barruk gjorde arbetet på uppdrag av Giella Gáldu och undertecknade beslutsdokumentet i Likssjuo den 6 april 2016.

Nätverksträff inom Region Jämtland/Härjedalen

Den 24 maj inbjuder Region Jämtland/Härjedalen till en nätverksträff för personal med god samisk kompetens. Syftet med nätverket är att samordna och lyfta och synliggöra den samiska kompetens som finns inom organisationen samt hitta metoder för hur samisk kompetens kan användas på ett mer ändamålsenligt sätt. Den 24 maj hålls den första träffen i Östersund. För mer information och anmälan kontakta Sofia.kling@regionjh.se

Disputation Umeå universitet

Den 20 maj kl. 10.15–12.00 försvarar Ellen Inga Turi, kulturgeograf, sin doktorsavhandling med titeln ”Statlig förvaltning og traditionell ekologisk kunskap i styring av reindriften, caser fra Finnmark og Yamal, nord-vest Ryssland”. Disputationen sker på engelska och är öppen för allmänheten.

Lokal. Samhällsvetarhuset, Hörsal C.

Kalendarium

- 3 maj Möte om renbeteskonventionen i Luleå
- 3-4 maj Länsstyrelsen BD ordförandekonferens, SSR deltar
- 18 maj Möte med livsmedelsverket
- 18 maj Styrelsemöte FSC
- 20 maj Arbetsgruppsmöte Nationella skogsprogrammet

Gruppförsäkring för medlemmar

Vi vill påminna om att SSR förhandlat fram en försäkring till våra medlemmar. Där finns t ex ersättarförsäkring med som varit borta många år. Läs mer på SSR:s hemsida www.sapmi.se, klicka på Medlemmar så hittar du information.

Telefonnummer

Jenny Wik Karlsson	090-14 11 83	072-202 12 00
Fredrik Juuso	090-14 11 84	070-229 76 28
Ellacarin Blind	090-14 11 82	070-362 04 78
Britt-Marie Barruk	090-14 11 81	070-646 07 65
Hans Liebetrau	090-14 11 85	070-736 14 19
Totte Nordahl	090-14 11 86	076-126 42 42
Anna-Marja Kaddik		070-367 66 56
Jörgen Jonsson (ordförande)		070-570 55 56

Besök gärna vår hemsida www.sapmi.se för mer information.

Gilla oss på Facebook facebook.sapmi.se

Telefontider på kansliet

Ni kan ringa tidigare men då får ni ringa på direktnumren.

09.00 – 10.30 och 15.00 – 16.00

Detta är tiden för växel, övrig tid går det bra att ringa på direktnummer om ni söker någon särskild, telefonnummer finns på www.sapmi.se under kontakter.